

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 29.5.2006
COM(2006) 248 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK
ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK**

**AZ EU KAPCSOLATAI A CSENDES-ÓCEÁNI TÉRSÉG
ÁLLAMAIVALMEGERŐSÍTETT PARTNERSÉGI STRATÉGIA**

{SEC(2006) 642}

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK

AZ EU KAPCSOLATAI A CSENDES-ÓCEÁNI TÉRSÉG ÁLLAMAIVALMEGERŐSÍTETT PARTNERSÉGI STRATÉGIA

1. BEVEZETÉS

Az EU és az AKCS csendes-óceáni államai¹ az EU-AKCS partnerség keretében több mint 30 éves együttműködésre tekinthetnek vissza. Ez a régóta fennálló kapcsolat a közös történelmi örökségen, a közös értékeken, a gazdasági és kereskedelmi együttműködésen alapul. Napjainkban a mindkét oldalon tapasztalható új fejlemények indokolják e partnerség megújítását, és az AKCS csendes-óceáni államaival kapcsolatos új, átfogó stratégia létrehozását. Nyomós okok vannak a csendes-óceáni térséget érintő első EU-stratégia előterjesztésére.

Az EU oldaláról a felülvizsgált Cotonou-i Megállapodás és az Európai konszenzus a fejlesztési politikáról – háromoldalú politikai nyilatkozat, amelyet az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság együtt fogadott el – új alapot és lendületet biztosít az EU és a csendes-óceáni térség viszonyának. A Cotonou-i Megállapodás az EU-AKCS-együttműködés politikai dimenzióját erősíti, és fokozott politikai párbeszédet tesz lehetővé a partnerekkel, míg az európai konszenzus a szegénység felszámolását tűzi ki elsődleges célul a fenntartható fejlődés kontextusában, figyelembe véve a koherens fejlesztési politika biztosítását, és szinergiát létesít a különböző belső és külső szakpolitikák, valamint az EU külső fellépése között. A 2005 márciusában elfogadott, a támogatások hatékonyságáról szóló párizsi nyilatkozat megerősíti a támogatási politika harmonizációjával és egységesítésével kapcsolatos vállalásokat, és konkrét célokat tűz ki 2010-re.

A csendes-óceáni térség AKCS-államai a maguk részéről a kiszolgáltatottságot, a szegénységet és a rossz kormányzást illetően kénytelenek kihívásokkal szembenézni. Ezeket az államokat csekély össznépségük miatt gyakran elhanyagolják: az alig 10 milliós lakosság több mint fele Pápua Új-Guineára esik. 2005 decemberében Kelet-Timor ratifikálta a Cotonou-i Megállapodást, és népességét tekintve a második legnagyobb csendes-óceáni AKCS-állam lett. Tonga kivételével valamennyi csendes-óceáni AKCS-állam demokratikus állam. Kivételes kulturális változatossággal rendelkeznek, és ezt meg kell őrizni.

Ugyanakkor a térségben számottevő természeti erőforrás található (hal, fa, mezőgazdasági termékek, kőolaj, földgáz, ásványok). Komoly szerepe van az éghajlatváltozás hatásainak csökkentésében. Gazdag biológiai sokféleséggel rendelkezik (pl. egyedül a Pápua Új-Guineában élő halfajták számát a teljes karibi térségben élő halfajták számának ötszörösére teszik). Több fontos nemzetközi szereplő, mint Kína, Japán és az USA fokozza jelenlétét a térségben.

¹ Cook-szigetek, Fidzsi-szigetek, Kiribati, Marshall-szigetek, Mikronéziai Szövetségi Államok, Nauru, Niue, Palau, Pápua Új-Guinea, Szamoa, Salamon-szigetek, Kelet-Timor, Tonga, Tuvalu és Vanuatu.

2005 továbbá új lendületet is hozott a csendes-óceáni térség államainak együttműködésében, amennyiben a Csendes-óceáni Szigetek Fórumának mind a 16 tagállama, ideértve a 14 csendes-óceáni AKCS-államot², Ausztráliát és Új-Zélandot, elfogadta a Csendes-óceáni Tervet. Ez a terv a csendes-óceáni térségbeli együttműködésben fontos és ambiciózus előrelépést jelent, és a regionalizmuson keresztül különösen a gazdasági növekedésre, a fenntartható fejlődésre, a felelősségteljes kormányzásra és biztonságra irányul, valamint lehetőséget kínál az EU és a csendes-óceáni térség államai közötti viszony elmélyítésére.

E változó körülmények közepette szükség van az EU csendes-óceáni térséggel kapcsolatos stratégiájának korszerűsítésére és kiigazítására. Ajánlatos ezért néhány olyan konkrét területre összpontosítani, ahol a csendes-óceáni térség jelentős hiányt szenved, míg Európának vitathatatlan viszonylagos előnye van.

A megerősített partnerségnek ezért a kormányzásra, regionalizmusra és a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodásra kell összpontosítania.

2. AZ EU CSENDES-ÓCEÁNI TÉRSÉGBELI SZEREPVÁLLALÁSÁNAK OKAI

2.1. Természeti erőforrások és globális jelentőségű környezeti kihívások

A Csendes-óceán a **Föld felszínének egyharmadát** borítja, tehát az ottani környezeti fejleményeknek globális szinten is komoly hatásuk van, különösen ami a világ halászatát és az éghajlatváltozást érinti.

Az emberiség érdeke megőrizni a Csendes-óceán felbecsülhetetlen **biológiai sokféleségét**, amely részben még nem is ismert. Egyes becslések szerint a Csendes-óceán állat- és növényvilágának csak a 20%-át kutatták kielégítően. A térség rendelkezik a világon egyedül olyan **halászati** erőforrásokkal, amelyeket még nem aknáztak ki erőteljesen vagy túlzottan, ideértve a világ legnagyobb tonhalállományát is.

A térség egyedülálló tengerbiológiai sokfélesége és a főbb halállományok (a vándorrajokat is tekintve) kölcsönösen függenek egymástól. A Csendes-óceán a biotechnológián keresztül óriási potenciállal rendelkezik az emberi egészséget illetően is, tekintettel az élővilágából biotechnológiával előállított gyógyszerekre és kezelésekre. A Csendes-óceánt tehát Amazon vidékéhez hasonlóan **globális közjónak** tekinthetjük.

Amikor az emberi közösségek nem fenntartható módon veszik igénybe az ökoszisztémát, **ökológiai összeomlás** következhet be, amely a szegénység és feszültségek fokozódásához, vagy akár konfliktusokhoz is vezethet.

Pápua Új-Guinea trópusi erdei a biológiai sokféleségüket és az éghajlatváltozást illetően globális jelentőségűek. Az itteni túlzott **fakitermelés**, hasonlóan a szamoai, salamon-szigeteki, kelet-timori, tongai és vanuatui helyzethez, komoly kockázatot jelent a globális közösségre nézve, és a nem fenntartható mezőgazdasági gyakorlattal együtt néhány helyen talajromláshoz vezet. Ez végül tönkreteszi a falusi közösségek egzisztenciájának alapját, és a csendes-óceáni népek életmódját. Ha folytatódik az éghajlatváltozás, a csendes-óceáni AKCS-államok szigetei közül több el fog tűnni, és a térségnek szembe kell néznie az ökológiai menekültek problémájával. További aggodalomra ad okot az ipari szennyezés és a nem

² Kelet-Timor megfigyelői státusszal rendelkezik.

megfelelő környezetvédelmi gazdálkodás. A környezetnek közvetlen hatása van minden gazdasági és társadalmi ágazatra, így a turizmusra, a halászatra és az egészségügyre.

Mivel a világ más részeinek **természeti erőforrásai** fokozatosan kimerülnek, és Kína, India vagy az ASEAN-országok gazdasága továbbra is nő, növekedni fog a természeti erőforrások iránt mutatkozó igény, a Csendes-óceán számottevő erőforrásai egyre jelentősebbek lesznek, és az ezekkel folytatott fenntartható gazdálkodás fokozott figyelmet érdemel az EU részéről.

2.2. A stabilitás és biztonság kihívása

Figyelembe véve, hogy több csendes-óceáni AKCS-országot sújtottak konfliktusok a közelmúltban, a nemzetközi közösség folyamatos éberségére és célzott támogatására van szükség, hogy kezelhetőek legyenek a problémák gyökerei. A stabilitás hiányának az elmulasztott fejlesztési lehetőségeket illető következményei drámaiak lehetnek. Például a salamon-szigeteki feszültségek egyharmadával csökkentették az ország egy főre eső bruttó hazai össztermékét.

Az EU-nak érdeke fűződik a csendes-óceáni térség **stabilitásához** és biztonságához. A közelmúltbeli kelet-timori és salamon-szigeteki események újra felhívják a figyelmet arra, hogy a térséget nyugalanság, bűnözés és politikai instabilitás fenyegeti. Az EU választási megfigyelő missziót küldött a 2006-os fidzsi-szigeteki parlamenti választásokra, míg a Bizottság szert tett némi tapasztalatra a térség saját belföldi stabilizációs erőfeszítéseinek támogatásában, például a folyamatban lévő Salamon-szigeteki Regionális Segítségnyújtó Misszióval (RAMSI) kapcsolatos kiegészítő intézkedések révén.

A csendes-óceáni térség **törékeny helyzetű államai** komoly kihívást jelentenek a nemzetközi közösség számára. A gyenge közintézmények és a kormányzati alkalmatlanság az alacsony gazdasági növekedéssel, a magas munkanélküliséggel és a szegénységgel együtt mind hozzájárul az államok törékenységéhez. A térségnek a jövőben súlyosbodó nehézségekkel kell szembenéznie. A csendes-óceáni AKCS-államok gazdasága átlagosan alig növekszik, míg a gyors **népességnövekedés** folytatódik. Ha ez a folyamat nem fordul meg, a szegénység súlyosbodásával robbanékony társadalmi és/vagy politikai helyzet állhat elő. Szomorú tény az is, hogy a HIV-AIDS lassanként elterjed a csendes-óceáni AKCS-államokban; ezek közül is a legsúlyosabban Pápua Új-Guinea érintett.

2.3. Az EU kapcsolatai a térségbeli harmadik államokkal

A 15 csendes-óceáni AKCS-állam a növekvő geopolitikai jelentőségű, tágabb ázsiai-csendes-óceáni térség részét képezi. Az EU már számításba vette a tágabb értelemben vett térség egyre növekvő fontosságát azáltal, hogy 2003-ban új partnerséget létesített Délkelet-Ázsiával.

Ausztrália és Új-Zéland kulcsfontosságú csendes-óceáni szereplő. Az EU viszonya mindkét állammal stabil, széles alapokon nyugvó. Kiterjed a külpolitikai, kereskedelmi, biztonsági, környezetvédelmi és oktatási területre. A fejlesztési együttműködés továbbá egyre fontosabb és továbbra is fejlesztendő alkotóeleme lesz az Ausztráliával és Új-Zélanddal fennálló viszonyoknak. Az **USA** és **Japán** is nagyon fontos szereplő a csendes-óceáni térségben. A tágabb értelemben vett térségben mindkettőnek egyaránt vannak jelentős biztonsági, politikai és kereskedelmi érdekei, miközben Európa szerepe csökken. Az EU az USA-val, Japánnal, Ausztráliával és Új-Zélanddal fennálló kétoldalú kapcsolatainak is hasznára válna Európa fokozott csendes-óceáni szerepvállalása.

Kína növekvő szerepvállalása új, a csendes-óceáni térség jövőbeli fejlődését érintő tényező, amely máris új lendületet visz a régióba, és számos csendes-óceáni AKCS-állam politikai álláspontját befolyásolja.

Franciaország a három tengerentúli területe és a katonai jelenléte révén továbbra is fontos szerepet játszik. Az **Egyesült Királysághoz tartozik** egy csendes-óceáni tengerentúli ország és terület (TOT), de a közelmúltban leépítette diplomáciai jelenlétét a térségben, míg **Portugália** kulcsszerepet játszik Kelet-Timor újjáépítésében.

Négy csendes-óceáni **TOT** (Új-Kaledónia, Francia Polinézia, Wallis és Futuna, Pitcairn-szigetek) társult az EU-val, és értékes, fontos európai jelenlétet jelentenek a térségben. Olyan értéket jelentenek, amellyel a stratégiában teljes mértékben számolni kell, hogy térségbeli integrációjuk előmozduljon.

A csendes-óceáni AKCS-államok és az EU közötti megerősített partnerség és fokozott politikai párbeszéd javára válhat a közös fellépésnek a **többoldalú fórumokon** (tizenhárom csendes-óceáni AKCS-állam **tagja az ENSZ-nek**, és gyakran lépnek fel csoportként), ahol a két régiónak a jobb globális kormányzással kapcsolatos, például az éghajlatváltozást illető érdekei gyakran közösek.

3. MEGERŐSÍTETT PARTNERSÉGI STRATÉGIA

A Cotonou-i Megállapodás öt pilléren nyugszik, és napjainkban mindegyik nagyon fontos a csendes-óceáni AKCS-államok és az EU együttműködésében. (i) a politikai dimenzió megerősítése; (ii) a civil társadalom, a magánszektor és egyéb nem-állami szereplők bevonása; (iii) a szegénység enyhítése; (iv) innovatív gazdasági és kereskedelmi keretek; (v) a pénzügyi eszközök racionalizálása és a gördülő programozás rendszere.

A javasolt stratégia három elemből áll:

(1) **megerősített partnerség** az EU és a csendes-óceáni AKCS-államok, illetve a térség között, hogy **széleskörű politikai párbeszéd** bontakozhasson ki a közös érdeket képező politikai, biztonsági, gazdasági, kereskedelmi, társadalmi, környezetvédelmi és kormányzási kérdésekben, és ezáltal mindkét oldalon javuljon az EU és a csendes-óceáni térség partnerségének ismertsége és politikai profilja;

(2) **összpontosítottabb fejlesztési tevékenység** és a regionális együttműködésre helyezett nagyobb hangsúly, a kritikus tömeg elérése, a regionális kormányzás és a termékeny kölcsönhatások előmozdítása céljából. A középpontban a térség Csendes-óceáni Tervben lefektetett fő prioritásainak elérése áll³;

(3) a **támogatások hatékonyabb célba juttatása**, ideértve a fokozott költségvetési támogatást és a többi partnerrel, különösen Ausztráliával és Új-Zélanddal folytatott szorosabb együttműködést.

³ További részleteket lásd a mellékletben.

3.1. Megerősített viszony

Javasolt a csendes-óceáni térséggel és különösen a térség legfontosabb politikai kérdéseivel foglalkozó, hamarosan nemzetközi jogállást elérő, egyértelmű felhatalmazással és a Csendes-óceáni Tervnek megfelelő koherens regionális politikával rendelkező Csendes-óceáni Fórummal folytatott **politikai párbeszéd fokozása** és a kapcsolatok élénkítése.

A jelenleg a két térség közötti legfontosabb érintkezési pontot jelentő **Fórum utáni párbeszéd**⁴ több hiányosságot mutat: korlátozott ismertség, interakció és befolyás, kevés idő az előkészületekre és a tárgyalásokra, miközben az EU és a csendes-óceáni térség közötti viszonyt érintő témakörök száma növekszik.

Utalni kell arra is, hogy a térség több partnere, így például Japán, a Fórum utáni párbeszédén kívül egyes témakörökben további kapcsolati fórumokat is létrehozott a térséggel.

A Csendes-óceáni Fórum vezetőinek 2005 októberi döntése szerint új megállapodás kerül elfogadásra a Csendes-óceáni Szigetek Fóruma mint nemzetközi jogállású kormányközi szerv létrehozásával kapcsolatban. Ez a döntés megfelelő alkalmat kínál az EU és a csendes-óceáni térség közötti párbeszéd fejlesztésére, és ezáltal a Fórum utáni párbeszéd fent említett hiányosságainak kezelésére.

Az EU és a csendes-óceáni államok közötti fokozott párbeszéd módozatait úgy kell megállapítani, hogy a párbeszédet a lehető leghatékonyabban lehessen folytatni.

A fent említett, megerősített regionális párbeszédén kívül javasolt a fontosabb csendes-óceáni AKCS-államokkal nemzeti szinten folytatott párbeszéd is. Ezeket a nemzeti politikai párbeszédet a Cotonou-i Megállapodásnak megfelelően kell folytatni, figyelembe véve a csendes-óceáni államok sajátosságait, ugyanakkor teljesen és rendszeresen felhasználva a megállapodás lehetőségeit és rendelkezéseit.

3.2. Összpontosítottabb fejlesztési tevékenység

Az optimális hatás eléréséhez fontos az összpontosítás. Javasolt három olyan prioritásra összpontosítani, amelyek esetében a csendes-óceáni térség jelentősebb hiányosságokkal, az EU pedig viszonylagos előnyökkel rendelkezik: Kormányzás, regionalizmus és a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás

3.2.1. Kormányzás

Az EU konstruktív szerepet játszhat, ha a konfliktusmegelőzésben és a konfliktusok utáni helyzet stabilizálásában támogatást nyújt, és eközben támaszkodik a világ más részein hasonló helyzetekben szerzett tapasztalataira. Az ilyen helyzetekben az európai támogatásnak a hosszú távú fejlődésre való zökkenőmentes átállásra kell irányulnia, és világos kormányzási és **nemzetépítő** perspektívával kell rendelkeznie.

Az EU továbbra is erőfeszítéseket fog tenni annak érdekében, hogy a **konfliktusok kiváltó okait** kezeljék, így a szegénységet, a talaj és a természeti erőforrások romlását, kiaknázását és egyenetlen elosztását, valamint az utóbbiakhoz való egyenlőtlen hozzáférést, a rossz kormányzást, az emberi jogi visszaéléseket, a nemek közötti egyenlőség hiányát és a

⁴ További részleteket lásd a mellékletben.

demokrácia hiányosságait. Támogatni fogja a párbeszédet, a politikai részvételt és a megbékélést.

A **jó kormányzás** a fenntartható fejlődés kulcsfontosságú előfeltétele. A jó és hatékony kormányzás központi eleme a hiteles intézmények – így a parlamentek, az igazságügyi és államháztartás-irányítási rendszerek, a statisztikai szolgálatok – megerősítése nemzeti és regionális szinten egyaránt. Együttműködve más donorokkal, az EU továbbra is támogatást fog biztosítani a csendes-óceáni demokráciáknak. Néhány csendes-óceáni AKCS-állam kormányzási problémákkal, nevezetesen **veszteségekkel** kénytelen szembenézni a halászati és erdészeti ágazatban, például adókedvezmények formájában, amelyek az érintett kormányok adóbevételeit jelentősen csökkentik.

Ezenkívül a kormányzással kapcsolatban lényeges bátorítani a korrupció, a pénzmosás és a terrorista tevékenység támogatása elleni harc nemzetközi szabványainak történő nagyobb megfelelést. A múltban a pénzmosás problémát jelentett a csendes-óceáni térségben. Bár még mindig kockázatot jelent, mostanra már sokkal jobban kezelik ezt a problémát. A korrupció, valamint a vállalati és pénzügyi jogellenes gyakorlat elleni harc érdekében viszont az EU-nak továbbra is elő kell segítenie a hatóságok közötti információcsere átláthatóságát és hatékonyságát. Az EU támogatni fogja a csendes-óceáni államok arra irányuló fontosabb erőfeszítéseit is, hogy végrehajtsák az OECD-vel szemben vállalt adóügyi kötelezettségeiket, és megszüntessék a káros adózási gyakorlatot. Az EU és a csendes-óceáni államok közös érdeke, hogy biztosítsák e vállalatok további hatékony végrehajtását.

3.2.2. Regionalizmus

A kritikus tömeg elérése

A Csendes-óceáni terv a **regionalizmus** elvén alapul. A fokozott térségbeli együttműködés növelné a régió képességét arra, hogy megfeleljen a fejlesztési kihívásoknak. A hatékony fejlesztéstámogatási stratégiáknak ezért elsődlegesen a kritikus tömeget kialakító, a regionális kormányzást és a termékeny kölcsönhatásokat támogató regionális integrációhoz nyújtott támogatásra kell irányulnia.

A fokozódó globalizációnak és – ezzel összefüggésben – a szorosabb regionális integrációnak a csendes-óceáni AKCS-államok **sokszínűségére** és társadalmi-gazdasági fejlődésére gyakorolt hatása aggodalomra ad okot. Európának a versenyképesség és a társadalmi összetartás ötvözésén alapuló tapasztalata azt mutatja, hogy még a kis államok számára is lehetséges - és előnyös -, ha a globalizálódó világban összefognak nemzeti azonosságtudatuk és kultúrájuk megőrzése mellett.

Továbbra is folyamatban van a munka a hatékony és megfelelő politikai kontextussal rendelkező, hosszú távú csendes-óceáni regionális integrációval kapcsolatban. Bizonyos területeken, mint a 17 tagállamot összefogó Csendes-óceáni Szigetek Fórumának Halászati Ügynökségét (FFA) érintően, a térségbeli együttműködés máris kedvező eredményeket mutat. A Csendes-óceáni terv, bár fontos előrelépés, mégis inkább "élő dokumentumnak", egy folyamat kezdetének, és nem végének kell tekinteni. A csendes-óceáni térség regionális együttműködése mindenképp fejlődni fog, és ehhez az EU térségbeli politikájának idővel alkalmazkodnia kell. Ez leginkább a Fórum titkárságának, valamint a CROP (a Csendes-

óceáni Regionális Szervezetek Tanácsa) egyéb ügynökségeinek⁵ támogatása révén érhető el, különösen ami a természeti erőforrásokkal folytatott gazdálkodást, a kiszolgáltatottságot és a kormányzást érinti. Ez bátorítani fogja a csendes-óceáni regionalizmust olyan területeken, ahol erre szükség van, és ahol az EU igazi hozzáadottértéket nyújthat.

Gazdasági partnerségi megállapodás (EPA)

Az EPA-folyamat **katalizátorhatást** gyakorol a csendes-óceáni térség gazdasági együttműködésére és integrációjára, mivel:

- arra ösztönzi a csendes-óceáni AKCS-államokat, hogy csoportként tárgyaljanak;
- ösztönzést jelent arra, hogy a csendes-óceáni AKCS-államok egymás felé is megnyíljanak;
- ösztönzi és remélhetőleg intézményesíti az erősebb regionális kormányzást, szakértői jelentéseken keresztül.

A csendes-óceáni AKCS-államok kivételének tíz százaléka az EU-ba irányul. Az országok méretét és Európától való földrajzi távolságát tekintve ez figyelemre méltó szám, de abszolút értékben nem jelentős. Az árukereskedelem **előnyei** nagyrészt az egyes országokra jellemző, **meghatározott áruk** révén keletkeznek. A térség valamennyi országának további előnyt jelenthetne, ha fokoznák a regionális integrációt és gazdasági kormányzást, különösen, ha a kereskedelemmel kapcsolatos szabályozás, a **szolgáltatások** és a **befektetések** az EPA részét képeznék.

Csak a nagyobb csendes-óceáni országok egy csoportja vesz részt az EU-val folytatott **árukereskedelemben**. A fő kereskedelmi cikk a **hal** és haltermékek, valamint a **cukor**. A Fidzsi-szigetekre érvényes a cukorról szóló jegyzőkönyv, így az ország támogatható az EU cukorreformjához való alkalmazkodási stratégiájában. A Fidzsi-szigetek cukoriparának átalakítása az EPA keretében várhatóan növeli a versenyképességet. A cukorról szóló jegyzőkönyv országait érintő, az EU specifikus finanszírozásán alapuló kiegészítő intézkedések továbbá minden valószínűség szerint erősítik majd a természeti erőforrások fenntartható fejlesztésével kapcsolatos, a biomassza-alapú energiatermelésre és az újraerdősítésre összpontosuló intézkedéseket.

Az EU a térség számára továbbra is távoli és viszonylag kis piacot jelent, ezért a kereskedelemnek az EPA keretében történő liberalizációja várhatóan viszonylag csekély mértékben érinti a csendes-óceáni AKCS-államok összességét. Az Ausztráliával és Új-Zélanddal tervezett regionális szabadkereskedelmi megállapodás (PACER) ellenben egészen más nagyságrendet képvisel, és a csendes-óceáni AKCS-államok számára jelentős **alkalmazkodási költségekkel** járhat. Fontos lesz ezért a kereskedelem liberalizációjának fokozatossága, és egyéb intézkedésekkel való ötvözése – ilyen a fejlett kereskedelmi partnerek munkaerőpiacának megnyitása a csendes-óceáni AKCS-államok munkavállalói előtt, vagy a fejlesztési támogatás növelése.

Az EPA kívánt hatásának maximalizálása érdekében döntő fontosságú a tárgyalások és az eredmény szoros összehangolása a programozással, valamint a fejlesztési támogatás megfelelő időben történő végrehajtásával, regionális és nemzeti szinten egyaránt, a szinergiák

⁵ A kilenc CROP-ügynökség csendes-óceáni térségbeli szintű, nemzetközi megállapodások alapján működő, szakosított szakmai intézmény.

kihasználása céljából. Különös fontosságúak a kereskedelmet érintő támogatások és a kapacitásépítés, a társadalmi-gazdasági, pénz- és adóügyi kormányzás javítását szolgáló intézkedések, valamint a célzott támogatási intézkedések olyan területeken, mint a nemzetközi vámügyi szabványoknak történő megfelelés, a liberalizáció, a cukor, a magángazdaság, a humánerőforrások fejlesztése vagy a társadalombiztosítás.

Az EU egy rugalmas, konstruktív és innovatív megközelítés révén a kis szigetállamokkal folytatott kereskedelmi tárgyalásokban új, fejlesztésbarát szabványokat állíthat fel, amelyeket a térség más fejlett kereskedelmi partnerei figyelembe vehetnének a csendes-óceáni AKCS-államokkal kötött kereskedelmi megállapodásaik (újra)tárgyalásakor.

3.2.3. A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás

Tekintettel a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás fontosságára, a Bizottság azt javasolja, hogy a természeti erőforrásokkal folytatott fenntartható gazdálkodás támogatása, valamint a csendes-óceáni AKCS-államoknak az éghajlatváltozás következményeinek, az emelkedő tengerszintnek, a csökkenő halállományoknak, a korallfakulásnak, a túlzott fakitermelésnek, a talajromlásnak, a fokozódó környezetszennyezésnek és a növekvő hulladékmennyiségeknek a kezelésére irányuló erőfeszítéseinek támogatása a megerősített együttműködés **központi "kék-zöld" témája** legyen.

Ezen a szakpolitikán belül az EU hozzáadott-értéke vitathatatlan, és Európa a pénzügyi támogatáson kívül felhasználhatná kollektív tapasztalatát és szaktudását a környezeti problémák és az erőforrásokkal való gazdálkodás témakörében. Ez lehetővé tenné az EU és a csendes-óceáni térség együttműködési erőfeszítéseinek beillesztését azon nemzetközi erőfeszítések közé, amelyek a kulcsfontosságú globális környezetvédelmi kihívásokkal való szembenézést hivatottak szolgálni, és amelyekhez a csendes-óceáni AKCS-államoknak, Új-Zélandnak és az EU-nak közös érdeke fűződik, mint például a Kiotói Jegyzőkönyv esetében. Szükséges keresni a párbeszédet egyéb harmadik országokkal, amelyek tevékenyen részt vesznek a térség természeti erőforrásainak kiaknázásában.

A térség kifejezett prioritásait⁶ alapul véve az Európai Unió támogathatja a csendes-óceáni AKCS-államokat az óceáni és partvidéki erőforrásaikkal folytatott fenntartható gazdálkodásban olyan kezdeményezések által, amelyek a halászatot és a tengeri élővilág sokféleségének megőrzését egyaránt lehetővé teszik, ugyanakkor előmozdítják a regionális együttműködést és megerősítik a SIDS (Kis Fejlődő Szigetállamok) fellépését. Ezek a kezdeményezések a többoldalú környezetvédelmi megállapodások végrehajtását és a természeti erőforrásokkal folytatott fenntartható gazdálkodáshoz kapcsolódó egyéb szakpolitikákat támogató kapacitáskiépítési intézkedéseket is tartalmazhatnak, valamint alkalmat teremthetnének más érdekelt EU-tagállamoknak a szerepvállalásra. A CROP és a

⁶ A Csendes-óceáni Terv a térség fő prioritásaiként a fenntartható fejlődés nemzetközi finanszírozásának megkönnyítését, a biológiai sokféleséget és a környezetvédelmet, valamint az éghajlatváltozás csendes-óceáni térségbeli hatásai elleni fellépést nevezi meg. Ezen a címen a Csendes-óceáni terv utal egy integrált mező- és erdőgazdasági tervre is. A csendes-óceáni szigetek 2002-ben elfogadott óceán-szakpolitikája a szigetlakók eljövendő nemzedékeinek érdekében állónak látja az integrált óceángazdálkodást, és integrált keretet képez az óceánnal kapcsolatos kezdeményező tevékenységeknek.

Fórum keretében létrehozott tengeri munkacsoport⁷ előmozdíthatná ezt a kezdeményezést, és ellenőrizhetné a végrehajtását.

A **halászat** ágazata nagyban hozzájárulhat a csendes-óceáni AKCS-államok gazdasági fejlődéséhez és a világgazdaságba történő beilleszkedésükhöz. A halászati erőforrásokkal folytatott fenntartható gazdálkodás és az ágazat jó kormányzása ezért fontos helyet foglal el a térség politikai munkatervében. Az EU eddig is jelentős tapasztalatra tett szert a csendes-óceáni regionális halászati együttműködés terén, mind a közös halászati, mind a közös fejlesztési politika keretében, különösen ami az állományok felkutatását és felmérését illeti. Az EU és a Csendes-óceáni Fórum Halászati Ügynökségébe szerveződött térségbeli partnerei régóta fennálló, sikeres együttműködést folytatnak a regionális irányítási szervezetben, például a közép-csendes-óceáni térség nyugati részén folytatott halászattal kapcsolatos megállapodás révén. Az EU fokozhatná a fenntartható halászati gazdálkodás előmozdítására irányuló erőfeszítéseit, a térség ellenőrző és megfigyelő rendszerének (MCS), valamint a térség illegális, nem bejelentett és nem szabályozott halászat (IUU) elleni fellépési képességének támogatása által, különösen a kieső bevételeket figyelembe véve. A halászati és tengerészeti kutatás további potenciállal rendelkezik, amelyet az EU támogatni kíván, hogy előmozdítsa a térség fenntartható halászati gazdálkodását.

A Halászati Partnerségi Megállapodások (FPA) új nemzedéke új megközelítést jelent, mivel az európai hajók számára történő, a halászati lehetőségekhez való szabályozott hozzáférés biztosításán kívül szoros együttműködést irányoznak elő a felelősségteljes halászat előmozdítása és az érintett partnerországok halászati erőforrásainak megőrzése és fenntartható használata mellett. Ezt a megközelítést politikai párbeszéd és az ágazatnak nyújtott pénzügyi támogatás által fogják végrehajtani, és döntő hozzájárulást fog jelenteni a felségvizeiken folytatott halászati tevékenység fenntartható fejlesztését szolgáló szakpolitika partmenti államok általi meghatározásához és végrehajtásához. Az első két új FPA-t csendes-óceáni partnerállamokkal kötötték.

Több csendes-óceáni AKCS-állam és TOT rendelkezik **trópusi esőerdőkkel** és az azokhoz kapcsolódó biológiai sokféleséggel. Az EK máris jelentős tapasztalattal rendelkezik a fenntartható fakitermelést illető, Pápua Új-Guineával folytatott együttműködéssel kapcsolatban. Az ágazat reformprogramjaiban egyre fontosabb eszköznek tekintik a fakitermelési és -kiviteli tevékenység jogszerűségének ellenőrzését. A megbízható, a legális tevékenységet az illegálistól elválasztó rendszereknek döntő fontosságuk lesz abban, hogy a piac számára hitelt érdemlően igazolják a fa jogszerű kitermelését. Az AKCS-államokat illető, az erdőjog érvényesítéséről, a kormányzásról és a kereskedelemről szóló cselekvési tervnek (FLEGT) megfelelően a Bizottság javasolja a regionális megközelítést, a nemzeti és regionális kapacitás kiépítését, hogy a FLEGT-partnerségi megállapodásokat ellenőrizhessék és támogathassák.

A természeti katasztrófákkal szembeni kiszolgáltatottságuk figyelembevételével a Bizottság 2005-ben **regionális katasztrófakészültségi** program létrehozását javasolta a csendes-óceáni AKCS-államoknak. Ez a kezdeményezés a következőkben kiterjedhetne a katasztrófamegelőzésre (kockázat- és veszélycsökkentés, csökkentett kiszolgáltatottság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás szükségességének figyelembevételével). Ezek az

⁷ A csoport a Csendes-óceáni Közösség Titkárságából (SPC), a dél-csendes-óceáni alkalmazott földtudományi bizottságból (SOPAC) és a csendes-óceáni regionális fejlesztési programból (PREP) áll.

intézkedések kiegészítik a sebezhetőség csökkentésére irányuló, meglévő regionális tevékenységet.

A kis csendes-óceáni szigetek számára a magas olajárak, távoli földrajzi helyzetük és kis piacaik miatt szükséges, hogy politikai cselekvési tervükben előkelő helyet foglaljanak el a megújuló energiaforrások és az energiahatékonyság. Az ágazatot érintő jelenlegi EK-kezdemenyezéseket a továbbiakban kiterjeszhetnék, különösen az Európai Unió energetikai kezdeményezésének (EUEI) és az ehhez kapcsolódó EU-AKCS energiapiaci eszköznek a keretében. A környezetszennyezés elleni küzdelem, a vízügy és a szennyvízkezelés is támogatható lenne EK-forrásokból.

A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodással kapcsolatos lépések hozzájárulhatnak a gazdasági növekedés feltételeinek megteremtéséhez, amely produktív és megfelelő foglalkoztatottsághoz, társadalmi kohézióhoz és biztonsághoz, illetve csökkenő szegénységhez vezethet, és így a **Millenniumi Fejlesztési Célok** elérése felé tett lépést jelentene. A humán erőforrásokkal folytatott gazdálkodás rendkívüli horderejű kérdéskörére további fokozott figyelmet kell fordítani. Ebben az összefüggésben fontos szerepet játszanak a **nem-állami szereplők**, tekintettel a nyitott társadalmakhoz történő döntő hozzájárulásukra, ami különösen a jobb kormányzás, a nemzetépítés és a felelősségvállalásra való bátorítás révén valósul meg.

A tudományba és technikába, valamint a humán erőforrásokba és az intézményépítésbe történő befektetések a csendes-óceáni szigeteken meg fogják erősíteni a kapacitást számos, a fenntartható fejlesztés szempontjából fontos területen, mint a halászati gazdálkodás, a biológiai sokféleség és a katasztrófakészültség területén. A **kutatási együttműködés** lehetőségeit meg lehetne vizsgálni az Európai Unió kutatási keretprogramján belül.

Különösen ebben a nagy területen szétszórt szigetekből álló térségben fontos tényezők a fejlesztés szolgálatában a modern **információs és kommunikációs technológiák**, amelyeket a fent javasolt lépések végrehajtásába rendszerszerűen be lehet építeni, például a halászattal és a fakitermeléssel kapcsolatos megfigyelő- és ellenőrzőrendszerek területén, vagy az oktatásügyön belüli kommunikáció megkönnyítésekként, illetve annak biztosítása által, hogy a média bemutathassa és védhesse a térség hatalmas kulturális sokszínűségét, és realizálhassa gazdasági potenciálját. A távoktatás, különösen az e-tanulás távoli, falusi vidékeken és szigetlakó közösségekben történő bevezetésében és megerősítésében rejlt lehetőségeket is meg kell vizsgálni.

3.3. Hatékonyabb támogatásnyújtás

Az EU fejlesztési támogatásának hatékonyabbá tétele, valamint a mindkét oldalt terhelő tranzakciós költségek csökkentése érdekében a Bizottság a fentieknek megfelelően javasolja a támogatás magasabb fokú összpontosítását, a regionális szint hangsúlyozása, az országoknak járó közepes kiutalások hatékonyabb felhasználása és, ahol lehetséges, költségvetési támogatások mellett.

3.3.1. A támogatások összehangolása

Az EU stratégiájának javasolt összpontosítása meg fogja könnyíteni a más államokkal, különösen Ausztráliával és Új-Zélanddal történő **támogatás-összehangolást**, amelyet a Bizottság továbbra is szorgalmazni fog, hogy enyhítse az érintett nemzeti közigazgatások korlátozott kapacitásaira nehezedő nyomást. Az összehangolás kritikus fontosságú, általa

elkerülhetők a közös célok elérésén munkálkodó szereplők közötti átfedések és következetlenségek. A támogatások összehangolása különösen fontos a törékeny helyzetű államokban. Az AIDS, a tuberkulózis és a malária elleni Globális Alap számos programot indított a térségben, és a meglévő, többtámogató, a madár- és humán pandemikus influenzát érintő vagyongazdálkodási alap példaként szolgálhat az egészségügyi ágazat támogatás-összehangolásában, abban az esetben, ha járvány törne ki a térségben.

3.3.2. Hatékonyabb együttműködés a legkisebb államokkal

A cotonou-i partnerség keretében vállalt teljes elkötelezettség folytonos politikai párbeszédet, a fejlesztési együttműködés irányítását és az EPA-folyamatban való teljes részvételt jelenti. A legkisebb csendes-óceáni AKCS-államok közül több ország közigazgatásának komoly kihívást jelent egy ilyen intenzív együttműködés, különösen az egyes országokat érintő programok végrehajtása terén. A támogatás hatékonyságának növelése és különösen a legkisebb csendes-óceáni AKCS-államok számára a tranzakciós költségek csökkentése céljából a felelősségtudat megerősítése mellett a meglévő tapasztalatokra alapozva fontos új megközelítések megfontolása is. A folyamatban lévő, több országot érintő, megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos program követendő modellt jelent.

3.3.3. Költségvetési támogatás

Az EU szándékában áll egy rendszerszerűbb költségvetési támogatási eszköz alkalmazása a csendes-óceáni AKCS-államokkal való együttműködésében.

A Bretton Woods-intézmények alacsony fokú térségbeli szerepvállalására tekintettel mindenekelőtt az IMF-fel kell felvenni a párbeszédet, hogy a csendes-óceáni térség államainak költségvetési támogatásával kapcsolatos szorosabb együttműködést illető elemzéseket, tanulmányokat és tapasztalatokat meg lehessen osztani.

Ezenkívül az EU a csendes-óceáni AKCS-államokat a költségvetési támogatás előfeltételeinek történő megfelelés terén is tevékenyen támogatni fogja, azaz:

- a szegénység csökkentéséről szóló stratégiai dokumentum (PRSP) vagy előkészületben lévő nemzeti fejlesztési terv;
- stabil makroökonómiai keret, amely vagy kielégítő, vagy éppen reformot hajtanak rajta végre;
- átlátható és egészséges pénzügyi igazgatás.

Jelenleg csak egyetlen, viszonylag szerény EK-finanszírozású költségvetési támogatási program van folyamatban, Vanuatun. A Bizottság vizsgálja a támogatás kiterjeszhetőségét Szamoára, a Fidzsi-szigetekre és esetleg más államokra is.

Regionális szinten az EK támogatást nyújt a Csendes-óceáni Szigetek Fórumának, hozzájárulási megállapodások formájában, amelyek biztosítják a magas szintű helyi felelősségvállalást. Rövidesen intézményesített értékelést folytatnak le, hogy létrehozzák a szorosabb együttműködés kereteit. A jövőben megfontolható lenne az áttérés egyéb támogatási formákra, amihez szükséges, hogy az EU nagyobb mértékben járuljon hozzá az érintett programok meghatározásához és végrehajtásuk ellenőrzéséhez.

4. KÖVETKEZTETÉSEK

A csendes-óceáni térség és az EU régóta fennálló, szoros, a történelemben gyökerező partnerséggel rendelkezik⁸. Bár ezek a kapcsolatok a XX. század második felében, a gyarmatosítás felszámolását követően elkerülhetetlenül meggyengültek, a két térség azóta jelentős fejlődésen ment át, és újra közelít egymáshoz.

Ez igazi lehetőséget kínál a partnerség megerősítésére, mind a politikai párbeszédet, mind a kereskedelmet, mind a fejlesztési együttműködést illetően. Míg a csendes-óceáni térség és az EU földrajzilag távol esik egymástól, mégis fontosabbak egymásnak, mint ahogy azt Európában általában gondolják. A két térség sokat nyújthat egymásnak, jelentős mértékben kiegészítik egymást, és közösek a legfontosabb értékeik és érdekeik.

Mivel a Bizottságon kívül csak kevés tagállamnak van képviselője a csendes-óceáni AKCS-államokban, a csendes-óceáni térség különösen megfelelőnek tűnik a közös uniós jelenlétre és fellépésre; így például a tagállamok szolgálatait a Bizottság csendes-óceáni regionális delegációinak rendelkezésére bocsáthatnának tisztviselőket, akiknek a delegációk esetenkénti alapon helyiségeket is biztosíthatnának ("Európa Ház").

Egy lassú, megfelelően rugalmas folyamat keretét biztosíthatna az EU jobb csendes-óceáni térségbeli képviselőjéhez, átfogóbb jelenlét, mélyebb politikai párbeszéd és az EU világosabb profilja formájában.

⁸ Lásd a mellékletet.

AKCS-ÁLLAMOK – A LEGFONTOSABB STATISZTIKÁK

	Népesség	Terület (km ²)	Humán fejlődési index (UNDP, 2003)	Kizáról agos gazdasá gi övezet (1000 km ²)	Egy főre eső GDP (vásárlóerő- paritáson, \$) Világbank 2004
Cook- szigetek	20300	240		1830	4896**
Fidzsi- szigetek	848000	18272	0.752	1260	2690
Kiribati*	98000	690		3600	970
Marshall- szigetek	60000	170		2131	2370
Mikronézia	127000	700		2978	1990
Nauru	10100	24		320	1917**
Niue	1800	259		390	2970**
Palau	20000	487		601	6870
Pápua Új- Guinea	5700000	462840	0,523	3120	580
Szamoá*	179000	2857	0,776	120	1860
Salamon- szigetek*	471000	28446	0,594	1630	550
Kelet-Timor*	925000	14874	0,513	322	550
Tonga	102000	699	0,81	700	1830
Tuvalu*	11190	26		757	989**
Vanuatu*	215000	12189	0,659	680	1340
Összesen	8788390	542773		20439	

* Legkevésbé fejlett országok

** 2002-es adatok, forrás: University of the South Pacific

Források: NZaid: AnnualReport 2004-2005; Pacific Development Report (2002); Secretariat of the Pacific Community; World Development Report 2006; UNDP: Human Development Report (2004)

A CSENDES-ÓCEÁNI TOT-OK STATISZTIKÁI

Ország	Néesség <i>(becslés, 2006. július)</i>	Terület (km ²)	Kizárólagos gazdasági övezet (km ²)	Egy főre eső GDP (ppp) (becslés, 2003)
Új-Kaledónia	219,246	19,060	1,347,964	\$15,000
Pitcairn-szigetek	45	47	837,221	n.a.
Francia Polinézia	274,578	4,167	4,553,115 <i>(a második legnagyobb a világon)</i>	\$17,500
Wallis és Futuna	16,025	274	271,050	\$3,800 <i>(becslés, 2004)</i>

ANNEX

1. THE PACIFIC REGION

1.1. Key characteristics

Oceania is an essentially **maritime continent** of about 30 million people with Australia at its centre of gravity. There are 15 countries in this region that have a special development, trade and political cooperation with the EU, governed by the **Cotonou Agreement** between the EU and Africa, the Caribbean and the Pacific (ACP). The total population of the 15 Pacific ACP countries is only about 9 million. Papua New Guinea (PNG) with its 5.7 million inhabitants is the biggest, while Niue with 1800 is the smallest. The Pacific ACP countries are inhabited by Pacific peoples (Melanesians, Micronesians and Polynesians). Papua New Guinea, Solomon Islands and Vanuatu are all **Melanesian** countries. Timor-Leste and Fiji are predominantly Melanesian, while Fiji also has an important Indo-Fijian population. The Federated States of Micronesia (FSM), Kiribati, Nauru, Palau and the Republic of the Marshall Islands are all **Micronesian** countries. Cook Islands, Niue, Samoa, Tonga and Tuvalu are the **Polynesian** countries.

In addition, the Pacific region includes eight **territories**, of which four are European: New Caledonia, French Polynesia and Wallis and Futuna are French territories, while tiny Pitcairn is the last remaining UK territory in the Pacific. Of the remaining four territories three are with the United States (American Samoa, Guam and Northern Marianas); and one with New Zealand (Tokelau).

Apart from PNG, Solomon Islands and Fiji land resources are limited, but **marine resources** are very considerable. Twenty million sq km of the Exclusive Economic Zone (EEZ) of the Pacific region belongs to the Pacific ACP countries⁹. The Pacific has the richest fishing grounds in the world and is one of the world's centres of **marine biological diversity**, with up to 3,000 species found on a single coral reef. It has been estimated that PNG alone has five times more species of fish than the entire Caribbean region and twice as many as the Red Sea. Forests and their biodiversity are other important components of the Pacific islands natural capital, especially for poor rural communities in Melanesia. PNG hosts one of the world's four remaining tracts of **tropical rainforest** and 7% of the world's species of plant and terrestrial life forms, while Solomon Islands has the highest concentration of endemic birds on the planet. The region is rich in **minerals** – gold, copper, nickel – as well as oil and gas, and much of it is still unexplored.

Australia and New Zealand play a special role in the region. Each country has its own Pacific strategy, however, Australia and New Zealand have coordinated policies in some areas.

Australia, the region's dominant economy and political actor, is geographically close to Melanesia. The region's stability has always been an important issue for Australian foreign policy, while the Pacific is less important for Australia in commercial terms. Key concerns for Australia relate to transnational crime, and in recent years Australia has been pursuing a

⁹ Of the 15 Pacific ACP countries six (Cook Islands, FSM, Nauru, Niue, Palau and the Republic of the Marshall Islands) have a total population of around or less than 250,000, but combined EEZs that exceed 8 million km².

robust policy aimed to prevent the emergence of failed states in the region, including important initiatives to stabilise the Solomon Islands, to improve governance in PNG and to promote regional police cooperation. Its policy has been influenced by a number of terrorist attacks outside Australia, where Australian lives were lost. Australia has a delicate balancing act so as not to be seen as over-dominant. The country's relations with its immediate neighbour, Papua New Guinea, have sometimes been strained, while its negotiations with Timor-Leste regarding a permanent maritime boundary, including access to natural resources, have, at times, been difficult. An important ongoing debate in the region concerns the interest of the Pacific ACP countries in gaining access for their citizens to the Australian labour market, in particular for unskilled labour. Australia is the most important donor in the region and has recently announced a very substantial increase of its ODA. Australia is about to launch its first White Paper on Development as well as an analytical report highlighting major challenges facing the Pacific to the year 2020. Australia is highly supportive of EU engagement with the region and keen to coordinate its development assistance with the EU.

New Zealand has close ties to the Pacific, and notably Polynesia, partly for historical reasons, partly because of its large Polynesian population. The Pacific is a primary area for New Zealand's foreign policy. It played an important role in the peace process for Bougainville and it is the second biggest participant in the Regional Assistance Mission to Solomon Islands (RAMSI). New Zealand is committed to promoting Pacific regionalism. The Pacific is a medium-sized trading partner for New Zealand. It concentrates most of its relatively limited ODA to the region and is an important development partner for many Pacific ACP countries. Like Australia, New Zealand is also highly supportive of an active EU engagement with the region and keen to coordinate its development assistance with the EU.

1.2. Geo-political and geo-economic importance

The US, Japan, China, Australia and New Zealand are the key Pacific powers, and they all have important security, political and trade interests in the wider Pacific region, where the US has been the leading power since the end of World War II. Japan and Australia are close US allies, and have underpinned the position of the US in the wider Pacific for decades, while the European role has decreased with decolonisation. France, however, is significantly engaged through its territories and military presence. The growing engagement of China in the region is a new factor influencing future developments in the Pacific in the form of Chinese trade, investments, migration and aid coupled with an intensifying diplomacy. As the economies of China, India and ASEAN continue to grow rapidly, demand for the region's natural resources is increasing.

1.3. Main development challenges

Of the 15 Pacific ACP countries no less than 11 have populations around or below 250.000¹⁰. It is difficult for such small nations to attain a **critical mass** for production and trade or indeed political influence, because of important dis-economies of scale. The concern is that for many small Pacific ACP countries globalisation may not mean interdependence, but increased dependency.

¹⁰ All 15 Pacific ACP countries are **SIDS** (Small Island Developing States), and they participate actively in the UN-sponsored SIDS' process, which most recently resulted in the Mauritius Declaration and Mauritius Strategy for the Further Implementation of the Programme of Action for the Sustainable Development of SIDS agreed in January 2005.

With the exception of Tonga, which is an almost absolute monarchy, all Pacific ACP countries are fully fledged **democracies**, but modern institutions have not yet taken root everywhere and do not easily combine with traditional power structures. In recent years political developments have proven that a number of Pacific countries are potentially unstable¹¹.

A number of Pacific countries, notably PNG and Solomon Islands, face important problems of **governance** and **corruption**. These are often linked to the issue of nation building in countries that are very heterogeneous, as identification with a clan or similar group may be stronger than with the State¹².

While the region, apart from Tonga, is not in general marred by grave **human rights** problems, there are serious issues related to **gender**. While the situation differs from country to country, violence against women and polygamy constitute important problems and women still have far to go in terms of empowerment¹³.

Poverty and progress towards the **Millennium Development Goals** (MDGs) remain important challenges in a number of the countries. Poverty of opportunity is a particularly acute problem, with rural communities, where most Pacific islanders live, facing problems, such as poor access to basic social services, sustainable, efficient and affordable energy services and telecommunications, and with economic activities hampered by distance, insufficient and expensive transport services and limited access to capital.

Unsustainable management of natural resources is a serious issue facing several countries in the region. In particular, the rates at which **forests** are being depleted and **biodiversity** is being lost are so high that the countries concerned risk losing critical economic assets within a very short time span. Often a result of weak governance, this combines with serious leakages of financial resources away from Government. The result is that critical resources that should be invested in the development of these countries are diverted.

The Pacific ACP countries have relatively good **food-security**, although there is a problem of **malnutrition** in some places. However, while there is a tradition for safety nets and a culture of sharing, community support systems are now under strain in many places.

¹¹ Secessionist war on the island of Bougainville in PNG; tensions in Solomon Islands; repeated coups in Fiji; severe economic and financial crisis in Nauru; democratic deficit in Tonga.

¹² While PNG is ranked 130th in Transparency International's corruption perception index, in some other Pacific countries corruption is a minor issue, such as in Kiribati, where theft is seen as dishonouring, and carries severe social sanctions.

¹³ An extreme case is Solomon Islands, which as late as early 2006 did not have a single female member of parliament.

The Pacific possesses an exceptional **cultural diversity**¹⁴, which is the basis for an extraordinary richness of cultural expression. This diversity, including the linguistic heritage, should be preserved¹⁵. Furthermore, this diversity also represents a non-negligible source of wealth in economic terms which the media through the use of ICTs can help realise.. The question of how best to achieve the desired and inevitable **economic modernisation** without jeopardising fundamental strengths of the traditional culture is crucial to the future of the region. When engaging in dialogue and development cooperation with the Pacific ACP countries this cultural dimension needs to be fully taken into account.

For potential investors Pacific culture imposes a number of important constraints. **Traditional collective land ownership** raises barriers to obtaining land for development and using land as collateral. The strong culture of sharing constitutes a disincentive to saving for investment.

Some of these factors may partly explain the **weak economic growth** experienced by most Pacific ACP countries, a concern not least in view of the **growing population** (around 3% a year) A study of economic data (available for 11 of the 15 Pacific ACP countries - excluding Cook Islands, Nauru, Niue and Tuvalu) shows that in the period 2000-2004 average annual GDP growth was only 1.1%. However, some countries, notably Samoa, have recorded strong growth in the same period. Average inflation for the 11 countries stood at a modest 1.6% in 2004. There are considerable differences in GDP/capita requiring adapted policies and cooperation.

The Pacific is particularly **vulnerable to natural disasters**, such as earthquakes, tsunamis and hurricanes, and generally with the poorest population segments being the most exposed. Since 1950 natural disasters have affected more than 3.8 million people in 14 Pacific ACP countries (Timor-Leste not included). In the 1990s alone natural disasters cost the region about USD 2.8 billion (in real 2004 value). From 1990 to 1999 the region had the world's highest rates of disaster-related mortality, percentage of population affected, and damage cost per capita. While traditional coping mechanisms are strong, the number of reported disasters and the population affected per event have increased significantly, reflecting population growth, rapid urbanisation, growing environmental degradation in coastal areas, climate change and variability. With climate change and increasing sea levels many low-lying Pacific islands are at risk and the region may in future face a serious problem in terms of environmental refugees.

Last but not least, the geography of the Pacific is characterised by the **enormous distances** between and within most of its countries. The Cook Islands (population less than 25,000) stretch 1,400 km from North to South, and 1,000 km from East to West, while Kiribati (population 100,000) includes Christmas Island located 3,200 km from the country's capital. In addition, it is the ACP region which is the furthest removed from the EU in geographical terms. This "tyranny of distance" is a serious constraint for development in the Pacific, because of serious diseconomies of distance resulting notably in low frequency and high-cost transport. However, electronic communication is becoming cheaper and more available.

¹⁴ It has been estimated that Papua New Guinea alone has more than 1000 cultural groups speaking some 800 different languages.

¹⁵ The forthcoming UNESCO Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions will offer a new international framework to promote international cooperation aimed at preserving cultural diversity, which may be important in this regard.

1.4. Regional cooperation

The **Pacific Islands Forum** (the ‘Forum’) is the premier regional policy-making body of the self-governing states in the Pacific. Established in 1971, its membership includes 14 of the Pacific ACP countries together with Australia and New Zealand.¹⁶ Forum Heads of State and Government meet annually, as do Forum Economics and Education Ministers. Similar meetings are planned for Forum Health Ministers. *Ad hoc* meetings of Transport and Fisheries Ministers are also held. The Chairmanship of the Forum rotates on an annual basis among the Member States. As regards security, the **Biketawa Declaration** of 2000 establishes a framework for Forum intra-state security cooperation, which calls for Forum Foreign Affairs Ministers to meet as part of an *ad hoc* crisis management mechanism for the region.

The Forum is served by its Secretary-General, whose work is supported by the **Forum Secretariat**. The Secretariat’s overall objective is to service the Member States and to promote Pacific regional cooperation, particularly on economic and trade matters. It also acts as the Forum’s administrative arm, implementing its decisions, including delivering development assistance to Member States. In the case of trade-related assistance, it can also act as implementing agency.

The Forum Secretary-General is also permanent Chair of the **Council of Regional Organisations in the Pacific (CROP)**, which brings together the Forum Secretariat and nine other Pacific regional organisations (see annex A)¹⁷.

At the October 2005 meeting of Forum Heads of State and Government two important decisions aiming at strengthening regional cooperation were taken. The Leaders approved an Agreement giving the Forum **legal personality** under international law. They also approved the **Pacific Plan** and a roadmap for its implementation. This decision represents the culmination of a process started in 2003 by initiative of the New Zealand Forum Chair aimed at strengthening Pacific regionalism. The Plan, covering the years 2005-2015, has been presented as a dynamic framework for strengthened regional cooperation and integration. It remains to be seen how far effective implementation can be achieved. Full implementation will depend on continued political commitment and mobilisation of the required financial resources.

Presently, regional cooperation in the Pacific is neither broad nor deep. Among the explanatory factors can be mentioned the geography of the region, the fact that many Pacific countries are still relatively young as independent states and therefore particularly sensitive about issues pertaining to sovereignty, and the asymmetry between Australia and New Zealand on the one hand, and the Pacific ACP countries on the other¹⁸.

¹⁶ Timor-Leste has observer status in the Forum and is not at present considering full membership.

¹⁷ The core activities of these regional organisations are funded by contributions from Member governments, but they are governed by bodies that reflect their varying membership.

¹⁸ Attempts at sectoral regional integration have had mixed results since the 1970s. PNG, by far the largest Pacific ACP country, established its own higher education system (UPNG, Unitech), while the rest of the region created the University of the South Pacific. Nauru, Samoa, Solomon Islands, Tonga and Vanuatu initially created Air Pacific but then quickly set up their own national airlines to promote tourist arrivals directly from major airports in Australia, New Zealand and Hawaii. The Pacific Forum (shipping) Line also proved unviable as a way of servicing the more peripheral states.

In 2004 **intra-regional trade** between the Pacific ACP countries was as low as 3%¹⁹, mainly due to transport costs and the limited size of their markets. These countries have concluded the **Pacific Island Countries Trade Agreement (PICTA)**, aiming to establish a FTA among its parties. The **Pacific Agreement on Closer Economic Relations (PACER)** is a trade and economic cooperation agreement among all 16 Forum Member States. It sets out the basis for the future development of trade relations among these states²⁰.

The **Melanesian Spearhead Group (MSG)** is a sub-regional trading arrangement among PNG, Solomon Islands, Vanuatu and Fiji, with New Caledonia as an observer. MSG aims at a FTA in 2008 and aspires to a Customs Union.

There is scope for increased cooperation and synergy between the Pacific ACP countries and the region's OCTs in areas such as environment and vocational training.

1.5. Key partners of the Pacific beyond Europe, Australia and New Zealand: United States, Japan, China and Taiwan

The **United States** has important security interests in the Pacific, which it has dominated since its victory in World War II. US trade with the larger Asia-Pacific region has now overtaken its trade with the EU, so also for this reason the US has a strong interest in continued stability. The US National Security Strategy from March 2006 highlights the importance of in particular Japan, South Korea and Australia. In its Quadrennial Defense Review Report from February 2006 the US Department of Defense reports that of the major and emerging powers, China has the greatest potential to compete militarily with the United States, adds that the pace and scope of China's military build-up already puts regional military balances at risk, and states: "U.S. policy remains focussed on encouraging China to play a constructive, peaceful role in the Asia-Pacific region and to serve as a partner in addressing common security challenges, including terrorism, proliferation, narcotics and piracy." The US has renewed economic and military agreements (Compacts of Free Association) with Palau, Micronesia and the Marshall Islands. The US also has territories in the Pacific, and Hawaii is a US state. Having curtailed its development cooperation with the region in the past the US has recently reengaged, notably with Vanuatu. The US has indicated its interest in seeing the EU pursue an active role in the region.

Japan has security, foreign affairs, trade and fishery interests in the region, and is traditionally an important donor, specialising mainly in infrastructure. As memories of World War II fade Japan's cooperation with the Pacific ACP countries becomes easier.

China's role²¹ in the Pacific region is growing in line with its increasing economic weight in the world. There is also migration from China to the Pacific ACP countries. China is competing with **Taiwan** for diplomatic relations with a number of the 13 Pacific ACP countries, which are members of the UN²². It already pursues defence cooperation with PNG, Fiji and Tonga. China has been a "Dialogue Partner" of the Forum since 1989 and has

¹⁹ Timor-Leste, which acceded to the Cotonou Agreement in December 2005, is not included in this statistic.

²⁰ Timor-Leste is neither party to PICTA nor to PACER.

²¹ In 2000 the Pacific Islands Forum agreed to establish of a Pacific Trade Office in Beijing and from 2000 to 2004 bilateral trade with China has doubled from USD 267 million to USD 530 million.

²² Six Forum Member States currently recognise Taiwan: Solomon Islands, Kiribati, Marshall Islands, Tuvalu, Palau and Nauru.

contributed generously to its activities. Since 1992 Taiwan has held its own separate post-Forum meeting with “friendly” Pacific Islands States. This competition between China and Taiwan, through investments and development cooperation, can be destabilising for the Pacific ACP countries concerned, as was seen in PNG in 1999, and most recently in Vanuatu, where it caused a political crisis in 2004.

2. EU AND THE PACIFIC

2.1. EU – Pacific relations so far

EU relations with the region are based on the **colonial past**, most recently with the UK, France and Portugal as the important players, and before that Germany and Spain. These EU Member States have all influenced the region in ways which are still perceptible today. The influence of British political institutions and tradition has been profound. Many Pacific ACP countries are members of the Commonwealth and most of these retain the Queen of England as Head of State²³.

France and UK have **territories** in the Pacific. The EU has an Association Agreement with four OCT in the region. The OCT are subject to a different preferential regime from the ACP countries. Under their statutes of autonomy, the French OCT are showing an increased interest in Pacific regional cooperation as they are enhancing contacts with their neighbours and their region.

France is a regional power with an important military presence and a series of diplomatic representations in the region, as well as a growing cooperation with Australia. France also engages in development cooperation with Pacific ACP countries, in particular with Vanuatu.

While the **United Kingdom** is presently phasing out its development cooperation with the Pacific ACP countries, it remains engaged through its diplomatic representations, its investments, volunteer programmes and its close relations with Australia, New Zealand and the United States.

Several EU Member States are strengthening official contacts with Pacific ACP countries. In addition, many Member States are engaged in other ways in the region, e.g. through scientific research or through a number of **European NGOs**, mainly environmental or faith-based, in particular from the UK, France, Germany, Italy and The Netherlands.

A number of EU Member States, in particular **Portugal**, have cooperation activities with Timor-Leste.

The EU's relations with the Pacific ACP countries are structured, and have been so for decades, first on the basis of the Lome Conventions, and now by the **Cotonou Agreement**. In political terms an important objective for the EU has been to underpin a successful stabilisation following decolonisation while supporting economic and social progress. Considering the political volatility experienced in a number of Pacific ACP countries, this goal has not yet been convincingly attained. Research and evaluations indicate that the development assistance has had a positive impact in the region and that without it growth would have been lower and social indicators poorer. However, analyses indicate that in the

²³ Pacific culture has influenced major European artists, such as the painter Paul Gauguin and the author W. Somerset Maugham. The Pacific also provides a permanent source of inspiration for the European haute couture art and industry. English is an official language in all the present Pacific ACP countries, apart from Timor-Leste, which has Portuguese as an official language, while French is spoken in Vanuatu and in the French OCT. The fact that so many Pacific islanders speak European languages facilitates exchange and understanding between the two regions.

last decade overall economic growth remained sluggish on average and insufficient to reduce poverty.

The EU has furthermore agreed **Joint Political Declarations** with Australia and New Zealand, and entered into a series of separate Agreements with these two countries, on the basis of which regular consultations are held.

The Pacific ACP countries and the EU share **core values**, such as democracy, human rights, rule of law, effective multilateralism and environmental protection. These countries are generally supportive of EU environmental positions. They also play a growing role in international institutions. Some of them, notably Fiji, contribute to **UN peacekeeping missions** worldwide²⁴.

The EU's **political dialogue** with individual Pacific ACP Member States is limited. At the regional level, a broad political dialogue is pursued with the Forum, through the so-called Post-Forum Dialogue, which traditionally follows immediately after the Forum Leaders annual Summit²⁵. Article 96 of the Cotonou Agreement concerning essential elements was triggered in the case of the 2000 coup in Fiji. Cooperation was resumed in 2003.

Members of the European Parliament observed the 2001 parliamentary elections in Solomon Islands. A fully-fledged EU **election observation** mission took place in Fiji in 2006.

EU-Pacific trade is relatively small and erratic. Unprocessed agricultural products, in particular palm oil and sugar dominate Pacific exports to the EC. Machinery, ships and boats are important items in the EC export structure. There has always been a trade surplus for the Pacific in its exchanges with the EC. Australia and New Zealand are major trading partners for the region particularly as regards Pacific ACP imports. The EC is a relatively small trading partner for the Pacific ACP absorbing around 10% of their exports and providing an estimated 5% of their imports. Based on 5-year averages PNG and Fiji together accounted for a full 90% of the Pacific ACP countries' exports to the EU, while taking 41% of the total imports from the EU. In 2004 Pacific ACP goods exports to the EU amounted to € 588 million, while goods imports from the EU amounted to € 333 million²⁶. Fiji currently exports half of its production (i.e. approximately 165,000 tonnes of a total production of 330,000 tonnes) to the EU under Sugar Protocol at guaranteed prices.

The EU has either signed or initialled **fishery agreements** with three Pacific ACP countries: Kiribati, Solomon Islands and the Federated States of Micronesia. A small number of Spanish and French vessels are fishing with licenses under these agreements. In December 2004, the European Community acceded to the Western Central Pacific Fisheries Convention (WCPFC), which is responsible for overseeing the sustainable management and conservation of tuna in the Pacific. The EU also supports the scientific tuna stock work of the Secretariat of the Pacific Community (SPC). The EC is also an active participant in the on-going inter-

²⁴ Fiji's role in international peacekeeping is quite remarkable. This small country has participated in virtually every UN peacekeeping mission - including in Congo, Namibia, Cambodia, Timor-Leste and Lebanon – and also in Europe, where Fiji has contributed to the stabilisation of Bosnia and Herzegovina, Croatia and Kosovo.

²⁵ Cf section 3.1. below.

²⁶ As a result the EU was their second most important export market, after Australia and before Japan, while the EU was only 6th on the list of countries/regions the Pacific ACP countries source their imports from, behind Australia, Singapore, New Zealand, USA and Japan.

governmental consultations for the creation of a regional fisheries management organisation for non-tuna species in the Pacific.

EC **development assistance** to the region is substantial, and total aid granted under successive Lomé Conventions and the Cotonou Agreement exceeds € 1.8 billion.²⁷ Furthermore, Timor-Leste has received more than € 200 M under other instruments since 1999. In addition, the European Investment Bank and the Centre for Development of Enterprises are also active in the region. Together with ODA flows from the EU Member States, such as Portugal's bilateral aid of more than € 300 M for Timor-Leste, the EU is one of the few major donors to the Pacific ACP countries, and this includes support financed by the EU's budget, such as the Erasmus Mundus programme, food security and environment.

In September 2004 the EU and 14 Pacific ACP countries opened negotiations on an **Economic Partnership Agreement (EPA)**²⁸. These aim at arriving at an ambitious and development-oriented arrangement, which should promote regional integration and economic development, policy reform, sustainable management of resources, such as fisheries, thereby also contributing to the reduction of poverty. The ACP side has indicated its interest in securing arrangements relating to services and tourism, fisheries and investment as well as goods. Their commitment to these negotiations was most recently confirmed by Pacific ACP Leaders in October 2005. However, given that negotiations need to be concluded before the end of 2007, there is a need for the ACP side to accelerate preparations and negotiations²⁹. EPA will replace the preferential access scheme contained in Cotonou and which is currently covered by a WTO waiver, which expires in 2008.

2.2. Present challenges facing EU – Pacific relations

Presently, EU relations with the Pacific suffer from a lack of political profile and visibility on both sides, inadequate arrangements for regional interaction and reduced efficiency in development cooperation efforts due to a lack of focus and high transaction costs. Beyond the bilateral consultation mechanisms between the EU and Australia and New Zealand respectively, the only structured interaction between the EU and the Pacific region is provided by the so-called Post-Forum Dialogue.

Immediately following the Forum Summit, the Heads of State and Government interact with main Forum partners and donors through the Post-Forum Dialogue at ministerial level. On the Forum side this involves a panel consisting of three ministers and the Forum Secretary-General with a minister representing the Forum Chair as head of Delegation.

Presently, the EU takes part in this Dialogue with a delegation consisting only of the Commission. However, twice the EU Council Presidency has been associated to the

²⁷ Since independence Timor-Leste has benefited from substantial Community assistance under the ALA Regulation.

²⁸ Timor-Leste, which acceded to the Cotonou Agreement in December 2005, does not at present participate in the EPA negotiations.

²⁹ The EU recognises that the Pacific ACP countries' close links with Australia, New Zealand and the USA make these negotiations more complex. While trade flows between the Pacific ACP countries and the EU are limited, Australia and New Zealand are major trading partners and a FTA with them may imply major adjustment needs for the Pacific ACP countries. However, the opening of the formal negotiations on EPA, have not triggered demands by Australia and New Zealand to open discussions on parallel free trade negotiations as foreseen under Article 6 of the Pacific Agreement on Closer Economic Relations (PACER).

Commission in this exercise. In parallel, France and the UK, the two EU Member States with remaining significant engagements in the Pacific region, hold separate Dialogue-meetings with the Forum panel.

Although positive exchanges have taken place over the years between the EU and the Pacific region through this arrangement, the Post-Forum Dialogue does not fully reflect the importance of EU-Pacific relations and is insufficient in terms of sustaining the bilateral relationship between the regions. Particular shortcomings are as follows:

1. Limited visibility for the EU in the Pacific. The arrangement does not reflect the fact that the EU is the second largest donor in the region. No joint communiqué is issued after the dialogue. The number of Dialogue partners has been increasing over the years.
2. Limited visibility for the Pacific in Europe due to lack of formal preparation in the EU institutions and the fact that the meetings always take place in the Pacific region.
3. Limited impact on both sides due to lack of formalisation.
4. As the Post-Forum Dialogue takes place the day after the Forum summit is concluded, there is insufficient time for the EU side to properly prepare its reactions to the summit outcome.
5. The time allotted to the EU dialogue is insufficient to deal with an increasingly comprehensive EU-Pacific agenda. The distribution of responsibilities between the two parties as regards the issues in the agenda is unsatisfactory.

Full engagement in the Cotonou partnership entails sustained political dialogue, co-management of development cooperation and full participation in the EPA process. For a number of the smallest Pacific ACP countries such intensive cooperation poses a serious challenge. The costs for these countries relating to their Cotonou obligations is substantial, the cooperation may therefore not reach critical mass for them, and may even outweigh the benefits. For countries with **limited administrative capacity** there is the added concern that the cooperation may crowd out other and perhaps more important activities.

The European **OCT** face specific challenges, such as economic, social and environmental vulnerability, as well as problems of scale and progressive erosion of their trade preferences with the EU. At the same time, the OCT have a number of strengths, such as advanced education, health and research facilities and relatively developed economies, which they bring to the growing ACP-OCT interaction in the region.

CROP Agencies

The ten organisations are:

The Pacific Islands Forum Secretariat (PIFS)

Pacific Forum Fisheries Agency (FFA)

Pacific Islands Development Programme (PIDP)

Secretariat for the Pacific Community (SPC)

South Pacific Applied Geoscience Commission (SOPAC)

South Pacific Regional Environment Programme (SPREP)

South Pacific Tourism Organisation (SPTO)

University of the South Pacific (USP)

South Pacific Board for Educational Assessment (SPBEA)

Fiji School of Medicine (FSchM)

The CROP membership varies significantly and is summarised in the table below.

	<i>FSchM</i>	<i>FFA</i>	<i>PIDP</i>	<i>PIFS</i>	<i>SPC</i>	<i>SOPAC</i>	<i>SPBEA</i>	<i>SPREP</i>	<i>SPTO</i>	<i>USP</i>
<i>America Samoa</i>			X		X			X	X	
<i>Cook Islands</i>		X	X	X	X	X		X	X	X
<i>Federated States of Micronesia</i>		X	X	X	X	X		X		
<i>Fiji Islands</i>	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>French Polynesia</i>			X		X	*		X	X	
<i>Guam</i>			X		X	X		X		
<i>Kiribati</i>		X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Republic of the Marshall Islands</i>		X	X	X	X	X	X	X		X
<i>Nauru</i>		X	X	X	X	X	X	X		X
<i>New Caledonia</i>			X	**	X	*		X	X	
<i>Niue</i>		X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Northern Mariana islands</i>			X		X			X		

<i>Palau</i>		X	X	X	X			X		
<i>Papua New Guinea</i>		X	X	X	X	X		X	X	
<i>Pitcairn Island</i>					X			X		
<i>Samoa</i>		X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Solomon Islands</i>		X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Tokelau</i>		X	X		X			X		X
<i>Tonga</i>		X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Tuvalu</i>		X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Vanuatu</i>		X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Wallis and Futuna</i>			X		X			X		
<i>East Timor</i>				**						
<i>Australia</i>		X		X	X	X	X	X		
<i>France</i>					X			X		
<i>New Zealand</i>		X		X	X	X	X	X		
<i>United States of America</i>					X			X		
<i>United Kingdom</i>					X					
* <i>Associate Member</i>										
** <i>Observer / Special Observer</i>										
*** <i>Plus representatives from the USP, Melanesia, Micronesia and Polynesia.</i>										

European Representations in Pacific ACP Countries	
Papua New Guinea	EC Delegation, UK High Commission, French Embassy
Fiji	EC Regional Delegation, UK High Commission, French Embassy
Timor Leste	EC Technical Office, Portuguese Embassy, UK Embassy, Irish Representative Office, French Co-operation Office
Solomon Islands	EC Office, UK High Commission
Vanuatu	EC Office, French Embassy
Samoa	EC Technical Office, UK High Commission
Kiribati	EC Technical Office